

Zeggen Limburgers weldra *gij bent* en *hun hebben*?

“Gij bent een goede werknemer. Hun hebben dat ook al gezegd.” U vindt dat een vreemde zin? Over enkele jaren misschien niet meer. Beide taalconstructies zijn immers in opmars.

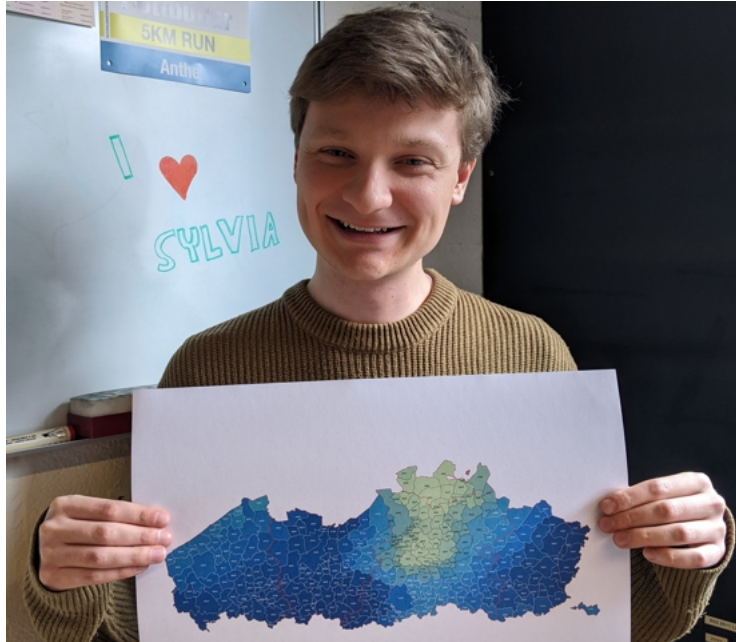
Thomas Jansen
HASSELT

Eerst een kort taallesje. In het Middelnederlands werd *ghi* gebruikt als tweede persoon meervoud en beleefdheidsvorm, zoals het Franse *vous* vandaag. Iemand aanspreken deed je met *du*, maar dat woord kreeg in de loop der jaren een steeds negatievere betekenis. *Ghi* nam de plaats in als normale aanspreekvorm, en verloor zijn beleefdheidsimplicatie. *Du bist* werd dus verdrongen door *ghi sijt*, en overleefde in de Vlaamse tussentaal nog steeds als *gij zijt*.

In het noorden van het Nederlandse taalgebied ontstond echter het alternatief *fij bent*, wat uiteindelijk als standaardtaal gekozen werd. Maar taal verandert nu eenmaal niet volgens strakke wetmatigheden. In Oost-Brabantse dialecten in Nederland dook een mengvorm op: *gij bent*.

Noorderkempen

Anthe Sevenants, taalkundestudent aan de KU Leuven, durft die constructie als Vlaams-Brabant ook weleens gebruiken.

Anthe Sevenants bracht de verspreiding van 'gij bent' in kaart. © TWITTER

Iets wat hem steevast kritiek van vooral Limburgse medestudenten oplevert. Het bracht hem op het idee om de verspreiding van *gij bent* in Vlaanderen te onderzoeken, aan de hand van tweets.

Wat blijkt? *Gij bent* heeft zich vanuit dialecten uit de Noorderkempen al verspreid naar de rest van de provincie Antwerpen en zelfs Vlaams-Brabant. “Wellicht is het voor veel mensen een idea-

le tussenvorm tussen het informele *gij zijt* en het standaardtalige *fij bent*”, zegt Sevenants.

Toch stopt die opmars - voorlopig - aan de Limburgse grens. Sevenants ziet enkele mogelijke verklaringen. “In Antwerpen en Vlaams-Brabant is het dialectverlies groter waardoor een nieuwe vorm sneller ingang vindt. Ik zeg niet dat er in Limburg nog heel veel jonge dialectsprekers zijn, maar er is toch een verschil.

Of *gij bent* in de toekomst ook in Limburg voet aan grond krijgt, is moeilijk te voorspellen. Er zijn zo veel factoren die daar invloed op hebben en zo'n verandering gaat vaak heel traag. Zo hoorde ik een personage van *FC De Kampioenen* plots *gij bent* zeggen, in een aflevering van twintig jaar oud. Bovendien merk ik dat veel Limburgers afkerig staan tegenover die taalconstructie, wat geen goede voedingsbodem is.”

Toch is het zeker niet uitgesloten dat ook Limburgers ooit *gij bent* in de mond zullen nemen. “Algemeen zien we dat taalveranderingen in de regio's Antwerpen en Vlaams-Brabant sterk ingang vinden in West-Limburg”, zegt Reinhild Vandekerckhove, hoogleraar Nederlandse taal- en sociolinguïstiek aan de UAntwerpen. “Mogelijk is het een kwestie van tijd. De centrale as Antwerpen-Brabant is politiek en economisch gezien erg machtig, en dan is de periferie geneigd om die taal te adopteren.”

Hun hebben

Dat persoonlijke voornaamwoorden en werkwoordsvormen in de loop der jaren veranderen, is niet zo bijzonder. Nog zo'n fenomeen is *hun* als onderwerp van een zin. *Hun zeggen, hun hebben...* In Nederland is het al jaren een

ergernis van taalpuristen. “In Vlaanderen kreeg die constructie tot voor kort geen voet aan de grond, al is het ook voor ons niet zo vreemd om een objectsvorm als onderwerp te gebruiken”, zegt Vandekerckhove. “Als ik zeg ‘ik denk dat hem niet meer komt’, klinkt dat voor de meeste taal- liefhebbers niet raar. Toch doen we daar net hetzelfde als Nederlanders die *hun hebben* zeggen.”

Sarah Bernolet, docent psycholinguïstiek aan UAntwerpen, deed onderzoek naar die constructies met *hun* als onderwerp van een zin. “Veelal wordt gefocust op de vraag waar die taalconstructie vandaan komt, maar wij hebben ons met een aantal studenten gericht op de vraag hoe vlot taalgebruikers die constructie begrijpen en verwerken”, zegt Bernolet. “Zo kregen zowel Nederlanders als Vlamingen zinnen te zien met *hen, hun* en zij als onderwerp. Wat bleek? Er was geen verschil in hoe vlot beide groepen die zinnen begrepen. Dat hadden we nochtans wel verwacht. Het wijst erop dat die constructie ook in Vlaanderen meer en meer verspreid geraakt, vermoedelijk via sociale media. Al zegt dat niets over het gebruik ervan. Het is niet omdat Vlamingen weten wat bedoeld wordt, dat ze het zelf ook zo zeggen.”

Goedkoop,

goedkoper,

ALDI

ALDI verlaagt de prijs van talrijke producten.

2.39
2.25 DÉLIPAIN® Brioche, 6 st.
300 g (7.50/kg)

PALAZZO® Rode pastasaus (2.38/kg)
1.29
1.19 500 g

MILSANI® Verse kaas met vruchten, 6 st.
1.99
1.49 6 x 100 g (2.48/kg)

ALL SEASONS® Wokgroenten (5.48/kg)
2.29
2.19 400 g

Emmentaler (10.45/kg)
2.15
2.09 200 g

1.55
1.45 PIRATO® Popcorn 200 g (7.25/kg)

ALL SEASONS® Antipasti (14.60/kg)
2.49
2.19 150 g

PANDA® Aperitiefworst (13.25/kg)
2.79
2.65 200 g

CUCINA NOBILE® Geraspte mozzarella (9.16/kg)
2.35
2.29 250 g

1.39
1.19 GALA® Boudoirs 2 x 110 g (5.41/kg)

Cabernet sauvignon (6.76/l)
1.79
1.69 25 cl

2.99
2.49 TRADER JOE'S® Studentenhaver 250 g (9.96/kg)

3.79
3.49 ASIA GREEN GARDEN® Aziatische maaltijd 400 g (8.73/kg)

TWIDO CLEANING® Allesreinigingspray (2.25/kg)
1.79
1.69 750 ml

Ons vakmanschap drink je met verstand.

ALTIJD SLIM